

Människosyn

Det som förenar religiösa och sekulära livsåskådningar med politiska ideologier och vetenskapen är att alla har en mer eller mindre uttalad människosyn. Tolkningen av människosynen kan naturligtvis variera och därför är följande presentation av ren schematisk karaktär.

Religiösa livsåskådningar

De religiösa livsåskådningarnas människosyn avspeglar den grundläggande trosuppfattningen. Enligt judendom och kristendom är människan skapad till Guds avbild (imago Dei) i betydelsen att människan och Gud har samma förmåga att agera moraliskt och därmed har hon en särställning i skapelsen. Också inom islam har människan en särställning och alla har lika värde men hon är däremot inte skapad till Guds avbild. Människans särställning präglar även hinduismen och buddhismen. Hon är den enda levande individ som kan nå målet för sin existens, nämligen att bli befriad från ständig återfödelse.

Sekulära livsåskådningar

Sekulära livsåskådningars människosyn liknar i hög grad den människosyn som präglar de religiösa livsåskådningarna. Den behandlar vad människan bör eftersträva och vilka egenskaper som är särskilt värdefulla. Tankar som rör samspelet mellan människan och världen är också viktiga. Med det menas människans roll och ställning dels som enskild individ, dels i förhållande till naturen. Sekulära livsåskådningar innehåller alltså antaganden om livet, människan och tillvaron och hur dessa bör samverka. Den stora skillnaden i förhållande till religiösa livsåskådningar är att här inkluderas inte en gudomlig princip.

Politiska ideologier

Människosynen inom de politiska ideologierna är främst baserad på samhällets uppbyggnad. Inom marxismen finns en tanke om att människans livssituation är helt beroende av hur samhället är socialt och politiskt konstruerat. Ett klasslöst samhälle utan en statlig tvångsmakt (riksdag och regering) gör det möjligt för den enskilda människan att maximera sin potential. Inom liberalismen ses människor som kapabla att själva styra både över sina egna liv och över den politiska makten. Människors möjlighet att tänka fritt leder till mer fulländade individer. Människor ses också som i grunden jämlika men alla individer är unika och bör behandlas utifrån detta faktum. Inom dagens socialism delar man mycket av det som liberalismen står för. Tidigare hävdade man att människan till sin natur var en kollektiv varelse. Men nu är även individualismen något man anammat. Enligt den klassiska konservatismen har människor nedärvda egenskaper som är både onda och goda. Men samtidigt har människan också är en fri vilja, som gör att vi kan välja de egenskaper vi föredrar. Den moderna konservatismen delar i likhet med socialismen mycket av det som liberalismen står för. Den människosyn och livsfilosofi som präglar feminismen är en vision om ett samhälle där alla människor, kvinnor som män, är likaberättigade och har samma möjligheter att leva ett fullödigt liv.